Jaarverslag Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving Omgevingswet 2025

Alphen aan den Rijn

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
1.1 Aanleiding 3
1.2 Onze visie op VTH-taken 4
1.3 Overige ontwikkelingen 7
2. Reguliere werkzaamheden 9
2.1 Doelstellingen voor dienstverlening in het kader van VTH-taken 9
2.2 Omgevingsvergunningen en meldingen 12
2.3 Wet kwaliteitsborging voor het bouwen 14
2.4 Toezicht op vergunningen en meldingen 14
2.5 Handhaving 15
2.6 APV en bijzondere wetten 16
2.7 Wet Bibob 16
2.8 Overige werkzaamheden 17
3. Prioriteit gestuurde werkzaamheden 18
3.1 Ondermijnende activiteiten 18
3.2 Illegale bewoning 18
3.3 Omgevingsveiligheid bij bouwen en slopen 19
3.4 Aantasting cultuurhistorische waarden 19
3.5 Grootschalige evenementen 20
3.6 Bouwen of gebruiken zonder vergunning 21
4. Beleid gestuurde werkzaamheden 22
5. Organisatie, capaciteit en financiën 26
6. Resultaten Uitvoeringsplan Team Toezicht 2025 van de VRHM 29

Alphen aan den Rijn, juni 2026

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In dit Jaarverslag Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving 2025 rapporteren wij over de uitgevoerde taken op het gebied van vergunningen, toezicht en handhaving van de Omgevingswet, zoals die zijn vastgelegd in het Uitvoeringsprogramma VTH 2025 (vastgesteld 17 december 2024, 3488953). We geven inzicht in hoe de taken zijn uitgevoerd, zowel kwantitatief als kwalitatief en in welke mate de uitvoeringsdoelstellingen zijn behaald. Ons college stelt het jaarverslag vast. We delen het vervolgens met de gemeenteraad en we sturen het ter kennisgeving naar de Provincie Zuid-Holland in het kader van het interbestuurlijk toezicht.

Het jaarverslag en het uitvoeringsprogramma maken samen met het Beleidsplan VTH Omgevingsrecht en de daarbij behorende stukken (vastgesteld 19 december 2023) deel uit van de beleidscyclus op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Met deze plannen voldoen we aan de verplichtingen uit de Omgevingswet en de daarmee samenhangende regelgeving.

Het beleidsplan, uitvoeringsprogramma en jaarverslag hebben betrekking op de door de gemeente uitgevoerde taken op het gebied van de Omgevingswet. De Omgevingsdienst Midden Holland (hierna: ODMH), die taken voor ons uitvoert op het gebied van milieu en asbest en sloop (toezicht op asbestverwijdering, niet zijnde calamiteiten), rapporteert zelfstandig over de gestelde doelen en behaalde resultaten.

1.2 Onze visie op VTH-taken

Vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn instrumenten om de veiligheid, gezondheid, cultuurhistorische waarden en leefbaarheid in onze gemeente te beschermen en om duurzame ontwikkeling te borgen. Omdat we niet alle taken kunnen uitvoeren maken we daarin keuzes. Dat doen we in eerste instantie aan de hand van onze visie op VTH-taken. Per bouwsteen van onze visie kijken we hieronder terug op het jaar 2025 en geven we aan wat we hebben gedaan om daaraan bij te dragen en wat er nog beter kan.

- *Gebiedskwaliteiten als basis*

We werken al jaren gebiedsgericht bij de uitvoering van onze VTH-taken, door medewerkers te koppelen aan gebieden. Werken aan de hand van gebiedskwaliteiten is een vervolgstap in het gebiedsgericht werken. Daar moeten we nog in groeien. Op dossierniveau houden we rekening met de specifieke waarden van onze gebieden. Ook onze prioriteiten hebben we gesteld op basis van een omgevingsanalyse van onze gebieden, waarbij de omgevingsvisie als leidraad is gebruikt. Een volgende stap in het proces is het werken volgens de beleidscyclus Omgevingswet, waarin de gebiedskwaliteiten tot uiting komen.
Om als organisatie in zijn geheel te werken volgens deze cyclus (zoals hieronder weergegeven) moeten we nog wat stappen zetten. Daar werken we hard aan. VTH wordt, als sluitstuk van het proces, nadrukkelijk betrokken bij die doorontwikkeling.

- *Dienstverlenend*

De visie op dienstverlening is een van de bouwstenen aan de hand waarvan we onze koers bepalen. Ook bij de uitvoering van onze VTH-taken staat dienstverlening hoog op de agenda. We zien de afgelopen jaren echter dat die dienstverlening op gespannen voet staat met de hoge werklast binnen het cluster VTH en bij de in- en externe partners waar zij mee samenwerken. In hoofdstuk 2 geven we aan dat we onze doelstelling, om in 90% van de gevallen binnen de wettelijke termijn een vergunning te verlenen, niet hebben gehaald. We ondernemen concrete stappen om ontstane achterstanden weg te werken, onder andere door het inhuren van extra personeel. Ook gaan we meer bij onze 'klanten' toetsen hoe zij de dienstverlening ervaren.

- *Integraal samenwerken*

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet is integraal samenwerken in de fysieke leefomgeving nog belangrijker geworden. De samenwerking met een groot aantal partners gaat goed. Op operationeel niveau wordt constructief overlegd over initiatieven, om te komen tot een integraal standpunt. We creëren daarmee duidelijkheid voor onze inwoners en bedrijven. De integrale afstemming op tactisch niveau kan nog verbeterd worden, al zien we in steeds meer processen dat het belang van VTH onderkend wordt. Inzet van handhavingsinstrumenten en het delen van kennis en informatie kan nog verbeterd worden.
Wel zijn er zijn op regionaal niveau samenwerkingsafspraken gemaakt. De Omgevingsdienst Midden Holland beheert die afspraken, waarbij veel aandacht is voor evaluatie en leren van elkaar. Op strategisch niveau is er goede afstemming tussen VTH en de verschillende disciplines in het fysieke domein. Zo is input vanuit VTH een belangrijk onderdeel van de totstandkoming van het nieuwe omgevingsplan en de 'regie op omgevingsbeleid'.

- *Ruimte voor initiatief en eigen verantwoordelijkheid*

Het initiatievenproces en de omgevingstafel zijn belangrijke pijlers van het werken onder de Omgevingswet. Niet voor niets zijn we als organisatie al jaren bezig met het inrichten en doorontwikkelen van die processen. Dat was ook nodig om een omslag te maken in onze manier van denken. Van een benadering waarbij wij als gemeente bepalen van wat goed is voor onze fysieke leefomgeving naar het echt voeren van een open gesprek met initiatiefnemers en luisteren naar behoeftes die er zijn. De bekende mantra; van 'nee, tenzij' naar 'ja, mits'. Ook in 2025 zijn er weer acties uitgevoerd voor het doorontwikkelen van het initiatievenproces en de omgevingstafel.

- *Risicogericht*

We kunnen niet alles doen wat we willen en we kunnen niet overal tegelijk zijn. Daarom voeren we onze VTH-taken risicogericht uit. Onze vergunningen beoordelen we aan de hand van onze toetsingsprotocollen en we houden toezicht op basis van ons vastgestelde toezichtprotocol. Binnen deze protocollen geven we aandacht aan de meest risicovolle

onderdelen van bijvoorbeeld het bouwproces. Bij vergunningverlening en toezicht werken we gestructureerd volgens die protocollen. Op het gebied van handhaving moeten we de keuzes nog wat scherper maken. De natuurlijke reflex is daar nog veel gericht op het meteen oppakken van meldingen en verzoeken waarbij ook zaken die geen hoge prioriteit hebben meteen in behandeling worden genomen.

- *Datagestuurd werken*

Datasturing en monitoring zijn instrumenten waarbij gebruik gemaakt wordt van beschikbare data om beleidskeuzes te onderbouwen, om effecten te volgen en om ambities en maatregelen gericht bij te kunnen sturen. Onze ambities op het gebied van datagestuurd werken reiken verder dan wat we als organisatie op dit moment kunnen leveren.
Zo is het nog steeds niet mogelijk om geautomatiseerde rapportages te maken (met uitzondering van een aantal standaardrapportages) met ons VTH-systeem Centric Leefomgeving. Het maken van deze rapportages is wel noodzakelijk voor het monitoren van de uitvoering van onze taken en voor het verantwoorden van budgetten binnen onze gemeentelijke Planning & Control cyclus. Informatie moet op dit moment ad hoc gegenereerd worden en in enkele gevallen moeten rapportages zelfs handmatig gemaakt worden. Dit maakt het proces vatbaar voor interpretatieverschillen en gevoelig voor het maken van fouten. Dat is niet wenselijk. Daarom zijn we in 2025, in projectvorm, gestart met de doorontwikkeling van Centric Leefomgeving. Binnen dit project is datamanagement een belangrijk aandachtspunt, naast de procesinrichting en stabiliteit van het systeem.

- *Flexibel en toekomstgericht*

De organisatie van onze VTH-taken is flexibel en wendbaar. Naast vaste budgetten voor onze formatie, die jaarlijks worden vastgelegd in de begroting, is er ook structureel budget beschikbaar om personeel in te huren. We kiezen bewust voor deze flexibiliteit omdat de transitie in het kader van de Omgevingswet nog lang niet is afgerond. In het nieuwe omgevingsplan kan de gemeenteraad bijvoorbeeld zelf kiezen voor welke activiteiten er nog een vergunning aangevraagd moet worden. Ook de Wet kwaliteitsborging is nog lang niet volledig geïmplementeerd. De keuzes die in beide trajecten worden gemaakt hebben invloed op de inrichting en vooral de omvang van de VTH-organisatie.
Het proces van continue verbeteren en lerend ontwikkelen kan in sommige gevallen ook leiden tot het maken van andere keuzes. Door de flexibele inrichting van onze organisatie kunnen we wijzigingen vrij eenvoudig doorvoeren. Zo is met ingang van 1 januari 2026 het Omgevingsloket Alphen aan den Rijn vanuit het Programma Omgevingswet overgegaan naar de lijnorganisatie en meer concreet het VTH-cluster van team VVI.

1.3 Overige ontwikkelingen

In Alphen aan den Rijn staat een stevige basis voor de uitvoering van de VTH-taken. We hebben een robuust team van professionals samengesteld dat zich volledig richt op de VTH-taken in het Omgevingswet-domein. Samen met in- en externe partners wordt hard gewerkt om vergunningen tijdig af te handelen, toezicht te houden en te handhaven waar nodig.
De nieuwe manier van werken onder de Omgevingswet en nieuwe systemen brengen echter ook uitdagingen met zich mee. Ook in 2025 hebben die nog een effect op een vloeiende uitvoering van onze werkprocessen. Over de doorontwikkeling van Centric Leefomgeving en het datagestuurd werken hebben we in de vorige paragraaf al iets vermeld. Voor een aantal andere ontwerpen is het ook goed een update mee te nemen in deze rapportage.

VNG Monitor Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen
Om een landelijk beeld te krijgen van de implementatie van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) heeft de VNG de Monitor Omgevingswet en Wkb opgezet. Wij zijn als gemeente aangesloten bij die Monitor. Vanwege gebrek aan capaciteit en de al gesignaleerde uitdaging met betrekking tot datamanagement is het in 2025 niet gelukt om structureel én gestructureerd data aan te leveren aan de VNG.

In haar rapportages deelt de VNG de volgende stand van zaken. Onze ervaringen sluiten aan bij het landelijke beeld.

> "De invoering van de Omgevingswet en Wkb krijgt in steeds meer gemeenten concrete vorm. Het vierde kwartaal laat een positief jaarbeeld zien: omgevingsplannen worden actiever bijgewerkt, het aantal programma's groeit sterk en de overgang naar nieuwe digitale standaarden is grotendeels afgerond. Tegelijkertijd blijft de uitvoering uitdagend: VTH-processen vragen om verdere stabilisering, beschikbare data zijn nog versnipperd en de informatiepositie vraagt voortdurende aandacht".

Doorontwikkeling Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)
In 2025 is landelijk verder gewerkt aan de doorontwikkeling van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). De rijksoverheid, provincies, waterschappen en gemeenten hebben gezamenlijk stappen gezet om het stelsel stabieler en gebruiksvriendelijker te maken. Belangrijke verbeteringen betroffen onder meer de werking van het Omgevingsloket, de kwaliteit van toepasbare regels en de ondersteuning van complexere vergunningprocessen. In de basis functioneert het DSO voldoende. De doorontwikkeling van het DSO is echter een voortdurend proces dat de komende jaren nog zal doorlopen en waarin nog veel stappen te zetten zijn.

Ontwikkeling nieuw omgevingsplan Alphen aan den Rijn
Het goed functioneren van het DSO hangt voor een deel ook samen met de input die wij daar als gemeente voor leveren. Een belangrijke voorwaarde is de aanwezigheid van een nieuw omgevingsplan, op basis van de nieuwe standaarden die onder de Omgevingswet gelden. Hier is in 2023 mee gestart. Vanuit het VTH-domein wordt meegewerkt aan het nieuwe

omgevingsplan, waarbij hun focus vooral ligt op de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van de nieuwe regels.

Het maken van een nieuw gemeentebreed omgevingsplan is een enorm grote operatie.
Alle geldende bestemmingplannen (sinds 2024 samengekomen in het tijdelijke omgevingsplan) worden regel voor regel ontleed en geanalyseerd, om uiteindelijk te komen tot een nieuwe, geharmoniseerde basisregeling voor heel Alphen aan den Rijn. Deze basisregeling zal na vaststelling van het omgevingsplan raadpleegbaar zijn in het DSO-Omgevingsloket, onderdeel Regels op de kaart. Met een prik op de digitale kaart of door het invoeren van een adres kunnen inwoners en initiatiefnemers dan zien welke regels er gelden voor hun locatie. Daarmee creëren we meer overzicht en duidelijkheid voor onze inwoners en bedrijven en zetten we een stap in het gebruiksvriendelijker maken van het systeem.

Eind 2025 was het overgrote deel van de regels voor het nieuwe omgevingsplan in concept klaar. Doordat de focus daarna tijdelijk is verlegd naar de Gnephoek zal het omgevingsplan voor groot Alphen waarschijnlijk eind 2026 in procedure worden gebracht. De verwachting is dat het omgevingsplan vervolgens in de loop van 2027 zal worden vastgesteld door de gemeenteraad.

2. Reguliere werkzaamheden

Een groot deel van het werk binnen het VTH-domein bestaat uit 'reguliere' werkzaamheden. De bulk vergunningen en conceptverzoeken die in een dagelijkse stroom wordt aangevraagd, het toezicht dat we uitvoeren op de verleende vergunningen en op de regels die landelijk maar ook lokaal gelden en als sluitstuk de handhaving op die regels als dat noodzakelijk is. Deze werkzaamheden voeren we uit om een goede kwaliteit van onze fysieke leefomgeving te waarborgen. Bij de uitvoering van de werkzaamheden volgen we de kaders die we hebben vastgelegd in ons Beleidsplan en onze Uitvoeringsstrategie.

2.1 Doelstellingen voor dienstverlening in het kader van VTH-taken

In ons Beleidsplan hebben we doelstellingen benoemd voor onze algemene dienstverlening aan inwoners, bedrijven en instanties. Deze doelstellingen maken we concreet door in het Uitvoeringsprogramma VTH indicatoren aan die doelstellingen te koppelen. Aan de hand van de indicatoren volgen we in welke mate we onze doelstelling realiseren.

In het hieronder volgende overzicht geven we weer in hoeverre we in 2025 onze doelstellingen hebben gerealiseerd. In een aantal gevallen hebben we al bij het vaststellen van het Uitvoeringsprogramma VTH 2026 gesignaleerd dat we bepaalde acties niet hebben uitgevoerd. Deze zijn meegenomen in het UP 2026.

Over het algemeen kunnen we stellen dat we veel werk hebben verzet, dat we in grote lijnen doen wat we afspreken maar dat we op een aantal onderdelen toch te ambitieus zijn geweest. Door de vele aanvragen, meer complexiteit, nog niet optimaal functionerende systemen en personele uitdagingen moesten alle zeilen bijgezet worden om aanvragen af te handelen en toezicht en handhaving uit te voeren. Daardoor bleef er te weinig tijd over om aanvullende zaken (zoals het ophalen van feedback bij onze 'klanten') en verdere doorontwikkeling vorm te geven.

Doelstelling dienstverlening	Indicator	Planning	Resultaat
Begeleiden van initiatieven vanuit een 'ja, mits' houding met aandacht voor: • burgerparticipatie volgens ons participatiekader 'iedereen aan zet', • de belangen van initiatiefnemers en belanghebbenden • de bijdrage van een initiatief aan de doelen van onze omgevingsvisie	Evaluatie doen van de toepassing van participatie bij initiatieven en aanvragen Het aantal ruimtelijke initiatieven dat is ingekomen via het Omgevingsloket Alphen (OLA)	Evaluatie uit te voeren in Q3 en Q4 van 2025	Door gebrek aan capaciteit is deze evaluatie niet uitgevoerd in 2025. Hij is in 2026 wederom opgenomen in het Uitvoeringsprogramma. Het aantal ingediende conceptverzoeken is opgenomen in paragraaf 2.2. Dat waren er in 2025 442.
	Waardering van initiatiefnemers voor onze dienstverlening en voor begeleiding van	Steekproefsgewijs klanttevredenheid meten door contact met initiatiefnemer	Door gebrek aan capaciteit is deze steekproef niet uitgevoerd in 2025. Hij is in 2026 wederom opgenomen in het Uitvoeringsprogramma.

	initiatieven Analyse van initiatieven voor wat betreft bijdrage aan doelen omgevingsvisie	Q3 2025	Voor wat betreft de analyse van initiatieven in relatie tot de omgevingsvisie is gebleken dat deze indicator op dit moment niet meetbaar is. Ons systeem van dataregistratie en -analyse is hier nog niet op ingericht. We parkeren deze doelstelling tot een volgende versie van onze omgevingsvisie wordt vastgesteld en monitoring (o.a door middel van VTH-instrumenten) een duidelijker kader krijgt.
Actieve communicatie over regels en voorschriften om de bekendheid van regels en voorschriften te vergroten en naleving te bevorderen	Waardering van gebruikers voor de informatievoorziening op onze website (met betrekking tot VTH-producten)	Steekproefsgewijs klanttevredenheid meten door contact met initiatiefnemer	De steekproef is vanwege een gebrek aan capaciteit niet uitgevoerd in 2025.
Tijdige, klantgerichte en kwalitatieve behandeling van vergunningaanvragen binnen de wettelijke termijnen	Percentage van besluiten op vergunningaanvragen dat binnen de wettelijke termijn (een termijn van orde) is afgehandeld	90%	Het is niet gelukt het streefpercentage te realiseren. Personele wisselingen, gebrek aan capaciteit en werkdruk zijn hiervan de oorzaak. In paragraaf 2.2 is meer informatie opgenomen over de doorlooptijden van aanvragen. 72,3% van de aanvragen is binnen de wettelijke termijn (inclusief opschortingen en verlengingen) afgehandeld.
Intrekken van vergunningen waarvan twee jaar na afgifte geen gebruik is gemaakt door uitvoering van de vergunde activiteiten	Percentage niet uitgevoerde vergunningen die ouder zijn dan twee jaar dat is ingetrokken	80%	Vergunningen ouder dan twee jaar zijn in de regel nog afgegeven onder het oude regime van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Op 1 januari 2026 waren er nog 318 Wabo vergunningen in behandeling, waarvan 114 van tijdelijke aard. Van de 204 overige vergunningen is ca 60% in uitvoering. Voor de overige vergunningen is uitstel verleend of wordt in 2026 een intrekkingsbrief verstuurd.
Besluitvorming op handhavingsverzoeken binnen de wettelijke termijn en met oog voor alle belangen	Percentage van de besluiten op handhavingsverzoeken dat binnen de wettelijke (redelijke) termijn van 8 weken is genomen. Als dit in verband met de complexiteit niet mogelijk is, wordt hierover duidelijk gecommuniceerd. Aard en omvang van de handhavingsgronden	50% Monitoren in 2025	Het percentage van 50% is ruimschoots gehaald. Het lukt ons echter niet om in alle gevallen binnen de wettelijke termijn een besluit te nemen op een handhavingsverzoek. Zaken zijn vaak complex en vragen veel onderzoek en overleg. Wanneer de termijn niet wordt gehaald vindt hierover altijd overleg plaats met de betrokkenen. De meeste handhavingszaken hebben betrekking op het gebruiken van gronden of gebouwen in strijd met het omgevingsplan. Handhaving vindt in alle delen van de gemeente plaats, in de stad, de dorpen, het buitengebied en op bedrijventerreinen. Verzoeken met betrekking tot bedrijventerreinen komen wel minder voor omdat men daar vooral op de eigen productie of

			werkzaamheden gericht is en minder aandacht heeft voor wat de buurman doet.
Controlebezoeken op naleving van regels en voorschriften in omgevingsplan, vergunningen en algemene regels op de aspecten van de fysieke leefomgeving	Aantal uitgevoerde controles. Uitgangspunt is dat iedere vergunning wordt gecontroleerd Aantal controles op voorschriften uit het omgevingsplan Aard en omvang van geconstateerde overtredingen	 In 2025 alleen op basis van meldingen en verzoeken Monitoren in 2025	Zie paragraaf 2.4 Dit wordt nog niet structureel bijgehouden
Overgaan tot sanctioneren conform onze sanctiestrategie bij het constateren van voortdurende overtredingen waar geen concreet zicht is op legalisatie	Aantal bestuursrechtelijke sancties		Zie paragraaf 2.5
Voldoen aan de eisen van de Wet open overheid en de Omgevingswet voor actieve openbaarmaking van gemeentelijke VTH-besluiten	Aantal besluiten dat bekend is gemaakt, onderverdeeld naar status Aantal besluiten dat bekend is gemaakt in het DSO-LV (de bopa)	Monitoren in 2025 Monitoren in 2025	Er zijn 2325 publicaties gedaan in verband met omgevingsvergunningen: 1105 aanvragen en 1220 'afhandelingen'. Hieronder vallen verleende vergunning, weigeringen, intrekkingen, verlengingen van termijnen etc. Deze aantallen kunnen niet 1 op 1 vergeleken worden met de statussen uit paragraaf 2.2. De aantallen hierboven betreffen zaken met een publicatiedatum in 2025, de aantallen in paragraaf 2.2 hebben een aanvraagdatum in 2025. Die data komen niet altijd overeen.
Opvolgen van landelijke wetgeving, eisen en veranderingen in besluiten die invloed hebben op de fysieke of bebouwde omgeving	Een beschrijving van de wijze waarop we landelijke eisen opvolgen Een opleidingsprogramma voor medewerkers om kennis up-to-date te houden	Opstellen in 2025 Opstellen in 2025, met inachtneming van de Kwaliteitscriteria 3.0 die vanaf 1 januari 2025 in werking treden.	Beide acties zijn niet uitgevoerd. Ze zijn in het Uitvoeringsprogramma 2026 opnieuw opgenomen.
Digitalisering van diensten en werkprocessen door het optimaal inrichten van het landelijke Digitale Stelsel Omgevingswet en onze gemeentelijke applicaties	Een beschrijving van de wijze waarop we onze gemeentelijke applicatie hebben ingericht	Alle werkprocessen zijn in 2024 vastgelegd in CLO en worden in 2025 voorzien van een uitgebreidere werkinstructie.	In Hoofdstuk 1 is al aangegeven dat er in 2025 is gestart met een project om CLO en het gebruik daarvan te optimaliseren. Het waar nodig aanpassen of optimaliseren van de werkprocessen maakt daar onderdeel van uit. Als de werkprocessen afgerond zijn zullen de werkinstructies aangepast danwel opgesteld worden. Deze actie is opgenomen in het Uitvoeringsprogramma 2026.

2.2 Omgevingsvergunningen en meldingen

In de onderstaande tabellen wordt weergegeven welke werkzaamheden we hebben verwacht (zoals opgenomen in het Uitvoeringsprogramma VTH 2025) en wat daarvan gerealiseerd is. Voor de volledigheid wordt vermeld dat we niet kunnen sturen op deze aantallen. Initiatiefnemers bepalen wat, hoe en wanneer ze iets aanvragen.

De eerste tabel geeft weer hoeveel activiteiten er verleend zijn in 2025. Bij sommige activiteiten is het aantal verleende vergunningen iets hoger dan verwacht en bij anderen iets lager. Het totaal komt redelijk overeen met de planning. Onder informatievoorziening is de formatie (in uren) opgenomen die beschikbaar is voor het Omgevingsloket Alphen (OLA). In 2025 was dat nog een apart organisatieonderdeel, ondergebracht binnen het programma Omgevingswet. Per 1 januari 2026 maakt het OLA deel uit van Team Vergunningen, Veiligheid en Inspectie. De beschikbare formatie is niet heel het jaar bezet geweest.

Product	Planning	Resultaat
Informatievoorziening	3250[1]	2300
Conceptverzoek/omgevingsoverleg (met oordeel)	300	266
Technische bouwactiviteit (vergunning)	190	215
Omgevingsplanactiviteit bouwen	500	540
Bouwveiligheidsplan	25	Geen data beschikbaar
Buitenplanse omgevingsplanactiviteit	220	232
Uitgebreide voorbereidingsprocedure	10	0
Kapactiviteit	15	7
Aanlegactiviteit	40	25
Uitwegactiviteit	50	37
Omgevingsplanactiviteit monument/erfgoed	50	14
Rijksmonumentenactiviteit	10	7
Wijzigen vergunning (nieuwe aanvraag)	10	Geen data beschikbaar
Melding brandveilig gebruik	60	65
Totaal	**1480**	**1408**

De tabel hierboven geeft de afzonderlijke Omgevingswet-activiteiten weer. Activiteiten worden echter niet altijd los aangevraagd maar ook wel in combinatie met een andere activiteit. Samen vormen zij binnen het zaakgericht werken een hoofdzaak, de ‘omgevingsvergunning regulier’. In de tabel hieronder staat hoeveel aanvragen er in totaal zijn ingediend voor een ‘omgevingsvergunning regulier’ en wat de uiteindelijke status is geworden van die aanvragen. We zien dat ca 70% van de aanvragen daadwerkelijk leidt tot

[1] Dit betreft het aantal uur dat is geraamd voor de bezetting van het OLA. Bij alle andere producten betreft het aantallen.

een verleende vergunning. Op 1 mei 2026 waren er nog 68 aanvragen, ingediend in 2025, in behandeling.

Status aanvragen omgevingsvergunning regulier	Aantal
Verleend	729
Afgebroken/ingetrokken	149
Niet vergunningsplichtig	61
Buiten behandeling gesteld	63
Geweigerd	31
In behandeling	68
Totaal	**1.101**

Sinds de inwerkingtreding van de Omgevingswet is de wettelijke behandeltijd voor een omgevingsvergunning 8 weken. Bij ca 47% van de aanvragen wordt deze binnen de termijn van 8 weken afgehandeld. Vaak wordt de termijn opgeschort en in veel gevallen verlengen we de behandeltijd standaard met 6 weken. Alle opschortingen en verlengingen in ogenschouw nemend komen we tot een percentage van 27,7% van aanvragen die buiten de termijn zijn afgehandeld. Grootste oorzaak voor het niet tijdig besluiten is de werkdruk binnen het cluster VTH. Door een niet altijd soepel werkend systeem, personele wisselingen en momenten van onderbezetting zijn er achterstanden ontstaan in de afhandeling. Zoals al in H1 aangegeven wordt er extra personeel ingehuurd om de achterstanden weg te werken.

Doorlooptijden	Aantal
Aantal aanvragen omgevingsvergunning regulier	1.101
Gemiddelde doorlooptijd	79 dagen (=11 weken en 2 dagen)
Termijn opgeschort	103
Termijn verlengd (6 weken)	384
Binnen 8 weken afgehandeld	516
Binnen uiteindelijke termijn afgehandeld	796
Buiten uiteindelijke termijn afgehandeld	305
Percentage buiten termijn afgehandeld	27,7%

Naast aanvragen voor een omgevingsvergunning nemen we ook een flink aantal conceptverzoeken in behandeling. 60% van deze verzoeken doorloopt het volledige beoordelingsproces. Een deel wordt tussentijds ingetrokken of buiten behandeling gesteld.

Status conceptverzoek	Aantal
Akkoord	191
Niet akkoord	75
Afgebroken/buiten behandeling	169
In behandeling	7
Totaal	**442**

2.3 Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

Na een lange aanloop (vanaf de inwerkingtreding van de Omgevingswet) beginnen er steeds meer bouwmeldingen binnen te komen voor projecten die vallen onder de Wkb. Het zijn er echter nog steeds niet zoveel als we hadden voorzien. Dat sluit aan bij het landelijke beeld.

Product	Planning	Resultaat
Bouwmelding Wkb	100	68
Gereedmelding Wkb	50	11
Melding strijdigheid Bbl	5	-
Verzoek om informatie bevoegd gezag	5	-

2.4 Toezicht op vergunningen en meldingen

Zoals in Hoofdstuk 1 is gesignaleerd werken we aan de verbetering van onze processen in Centric Leefomgeving. Die verbetering is vooral nodig op het gebied van toezicht en handhaving. In 2025 is gestart met het vergunningenproces. Het toezichtproces wordt in 2026 opnieuw ingericht. Daardoor is het op dit moment niet mogelijk om de resultaten synchroon te laten lopen met de geplande aantallen.
Bij de geplande aantallen zijn we uitgegaan van te controleren vergunningen. De resultaten betreffen de aantallen uitgevoerde controles. Met name bij de bouwactiviteiten, waar er vaak meer dan één controle wordt uitgevoerd per vergunning of activiteit is het beeld daardoor wat scheef. Duidelijk is wel dat er volop toezicht wordt gehouden.

Product	Planning	Resultaat
Toezicht bouwtechnische activiteit	175	219
Toezicht omgevingsplanactiviteit bouwen	500	582
Toezicht bouwveiligheidsplan	25	29
Toezicht kapactiviteit	15	14
Toezicht aanlegactiviteit	40	37
Toezicht uitwegactiviteit	50	34
Toezicht gemeentelijk monument-/erfgoedactiviteit	50	43
Toezicht rijksmonument	10	9
Toezicht evenement	15	16
Intrekken van een vergunning	50	46
Toezicht op Wabo-vergunningen	300	425

Bouwpiket
In het kader van de 24-uurs bereikbaarheid voor calamiteiten heeft de gemeente Alphen aan den Rijn een bouwpiket georganiseerd. Onze toezichthouders zijn in 2025 11 keer opgeroepen in het kader van dit bouwpiket. De inzet is met name gericht op de stabiliteit van bouwwerken, de constructieve veiligheid.

2.5 Handhaving

Er is in 2025 veel werk verzet op het gebied van handhaving. Burgers worden mondiger en doen makkelijker een melding of dienen een handhavingsverzoek in als de buurman iets doet waar men het niet mee eens is.

Handhavingsverzoeken worden in de regel niet juridisch onderbouwd en worden steeds vaker met behulp van AI opgesteld. Vaak blijkt uit nader onderzoek dat de werkzaamheden die worden uitgevoerd of de overlast die wordt ervaren past binnen de regelgeving. Handhavingsverzoeken worden dan ook vaak afgewezen. Als er wel een handhavingsbesluit wordt genomen merken we dat de bereidheid om aan het handhavingsbesluit te voldoen afneemt. Er wordt langer juridisch geprocedeerd. Dat recht heeft eenieder en die 'checks and balances' zijn er niet voor niets. We merken hierbij echter wel het effect van het gebruik van AI. Men gaat ervan uit dat het oordeel van AI een juridisch juist oordeel is en legt zich niet gemakkelijk neer bij een ander oordeel.

Het aantal ingediende meldingen is hoog. Dit komt met name doordat er veel meldingen in verband met stookoverlast zijn ingediend. In 2025 waren dit er 264. Deze meldingen worden niet verder onderzocht; ze hebben een lage prioriteit en handhaving is moeilijk. We geven slechts voorlichting en stooktips om de overlast te beperken.

Product	Planning	Resultaat
Behandelen melding (signalen, mail, telefonische meldingen)	300	Ca 400
(Controle naar aanleiding van een) handhavingsverzoek	25	26
Handhavingszaken (anders dan handhavingsverzoek)	50	95
Legalisatieonderzoek	50	55
Waarschuwingsbrief (stap 1)	50	72
Vooraanschrijving (stap 2)	25	25
Behandeling zienswijze	25	29
Handhavingsbesluit	25	21
Verbeurdverklaring	10	5
Invorderingsbesluit	10	4
Beëindigde overtredingen	250	114

2.6 APV en bijzondere wetten

De reikwijdte van ons Beleidsplan Omgevingsrecht is breder dan alleen de taken en instrumenten die vallen onder de Omgevingswet en die tot het klassieke VTH-domein worden gerekend. Wij kiezen ervoor om ook de vergunningen op basis van de APV en bijzondere wetten mee te nemen in de omgevingsanalyse en ons uitvoeringsprogramma, omdat deze ook een impact hebben op de fysieke leefomgeving én omdat de uitvoering van de taken in één team is ondergebracht. Daarom nemen we deze resultaten ook mee in dit jaarverslag.

Het aantal evenementenmeldingen is te hoog ingeschat voor 2025. Dit is in het uitvoeringsprogramma voor 2026 ook gecorrigeerd. We vermoeden dat niet voor alle zaken waar een melding moet worden ingediend dit ook daadwerkelijk gebeurt. Het aantal aanvragen met betrekking tot horeca is wat hoger omdat er veel wisselingen hebben plaatsgevonden (overname van horecaondernemingen).

Product	Planning	Resultaat
Melding evenement	300	176
Vergunning evenement	250	241
Standplaatsvergunning	25	18
Alcoholwetvergunning	15	20
Ontheffing Alcoholwet	40	49
Wijziging leidinggevende vergunning Alcoholwet/exploitatievergunning	12	24
Exploitatievergunning horeca	25	31
Exploitatievergunning kamerverhuur	5	-
Vergunning kansspelautomaten	15	8
Loterijvergunning	3	8

2.7 Wet Bibob

Het aantal Bibob-onderzoeken dat is uitgevoerd bij APV en Alcoholwet-vergunningen is voor 2025 duidelijk te laag geraamd. In de Bibob-beleidsregels is vastgelegd dat bij zowel de aanvraag Alcoholwetvergunning als de Exploitatievergunning een onderzoek moet worden uitgevoerd. Dit is niet goed verwerkt in de prognose.

Het aantal uitgevoerde Bibob-onderzoeken bij omgevingsvergunningen is veel lager dan verwacht. Gelet op de aard en omvang van de aangevraagde bouwactiviteiten had dit aantal hoger moeten zijn. Er zal meer aandacht worden besteed aan het goed volgen van dit proces, in lijn met de Bibob-beleidsregels.

Product	Planning	Resultaat
Bibob-onderzoek vergunning APV/bijzondere wetten	25	57
Bibob-onderzoek omgevingsvergunning	50	15

2.8 Overige werkzaamheden

Naast werkzaamheden op het gebied van de Omgevingswet wordt binnen het cluster VTH nog een aantal andere zaken opgepakt, zoals ontheffingen voor het gebruik van de openbare weg. Deze ontheffingen hebben vaak een relatie met bouwwerkzaamheden.

Product	Planning	Resultaat
Ontheffing voor het gebruik van de openbare weg (art 2.10 APV)	350	338
Aanstellingsbesluit verkeersregelaars	30	46

3. Prioriteit gestuurde werkzaamheden

In het Beleidsplan en de bijbehorende omgevingsanalyse is een risicoanalyse gemaakt van activiteiten die worden uitgevoerd door onze inwoners, bedrijven en instanties. De scores die uit de analyse voortkomen zijn ingedeeld naar mate van prioriteit: hoog, gemiddeld en laag. Activiteiten met een hoge prioriteit krijgen specifieke aandacht in het uitvoeringsprogramma, in aanvulling op de reguliere werkzaamheden.

Uit de omgevingsanalyse zijn de volgende activiteiten als het meest risicovol naar voren gekomen:

- Productie van synthetische drugs/ondermijnende activiteiten
- Illegale bewoning
- Omgevingsveiligheid bij bouwen en slopen
- Aantasting cultuurhistorische waarden
- Grootschalige evenementen
- Realisatie of gebruik zonder benodigde vergunning

In de volgende paragrafen wordt per onderdeel aangegeven wat de inzet is geweest in 2025 en/of welke resultaten zijn behaald.

3.1 Ondermijnende activiteiten

Bijdrage leveren aan het opsporen en aanpakken van ondermijnende activiteiten		
Indicator	*Inzet in 2025*	*Resultaat*
Aantal controles van verdachte panden en bevindingen Aantal (tijdelijke) sluitingen van panden	In 2025 gaan we verder op de ingeslagen weg. Dat houdt in dat we bij sluiting van panden een controle uitvoeren en een sluitingsrapport opstellen. Bij langdurige sluitingen worden ook tussentijdse controles uitgevoerd op die sluiting.	Er zijn in 2025 verschillende controles uitgevoerd op het gebied van ondermijnende activiteiten. Toezichthouders en handhavers werken hierin samen met de veiligheidsadviseurs en andere interne partners. Aantal controles van verdachte panden en bevindingen: 40 Aantal (tijdelijke) sluitingen van panden: 5

3.2 Illegale bewoning

Tegengaan van illegale bewoning in panden waar dat niet is toegestaan		
Indicator	*Inzet in 2025*	*Resultaat*
Aantal controles op basis van meldingen of signalen van illegale bewoning Omvang en aard van overtredingen op het gebied	De inzet die we de afgelopen jaren hebben gepleegd op dit onderwerp continueren we. Dit betekent opvolging van meldingen door middel van	Er zijn in 2025 weer veel controles uitgevoerd op basis van adressignalen. Aantal controles op basis van meldingen of signalen van illegale bewoning: 150

van bewoning Aantal handhavingsbesluiten voor illegale bewoning Aantal vervuilde woningen en hoarding	controles en waar nodig handhavend optreden. Onze inzet bij vervuilde woningen en hoarding continueren we. Wel zien we een geleidelijk toename van het aantal vervuilde woningen en de mate van vervuiling. Waar nodig treden we handhavend op door middel van bestuursdwang.	Omvang en aard van overtredingen op het gebied van bewoning: er zijn veel klachten/meldingen over arbeidsmigranten. Aantal handhavingsbesluiten voor illegale bewoning: 4 Aantal vervuilde woningen en hoarding: 12

3.3 Omgevingsveiligheid bij bouwen en slopen

Borgen van omgevingsveiligheid bij bouw- en sloopwerkzaamheden		
Indicator	*Inzet in 2025*	*Resultaat*
Aantal ingediende 'meldingen' bouw- en sloopveiligheid (informatieplicht) Aantal bouwplannen waarbij een bouwveiligheidsplan wordt geëist aan de hand van de door de initiatiefnemer ingevulde risicomatrix Aantal keren dat wij moesten ingrijpen in het kader van het niet volgen van de veiligheidsrichtlijnen	Het toetsen en controleren van bouwveiligheidsplannen is opgenomen in paragraaf 3.2 en 3.4. Daar waar geen bouwveiligheidsplan is vereist houden we mede toezicht door middel van controles in de wijk We zetten in op kennisverbreding van dit onderwerp bij onze vergunningverleners en toezichthouders en het duidelijk inrichten van het proces voor de informatieplicht.	Aantal ingediende 'meldingen' bouw- en sloopveiligheid (informatieplicht): dit was in 2025 nog niet ingericht in ons systeem. Ingeschat wordt dat er ca 40 keer een bouwveiligheidsplan is ingediend bij een aanvraag voor een bouwactiviteit. Aantal bouwplannen waarbij een bouwveiligheidsplan wordt geëist aan de hand van de door de initiatiefnemer ingevulde risicomatrix: nog niet meetbaar Aantal keren dat wij moesten ingrijpen in het kader van het niet volgen van de veiligheidsrichtlijnen: er is niet handhavens opgetreden. Aanwijzingen worden ter plekke opgevolgd. Kennisverbreding op dit onderwerp heeft voortdurend de aandacht. De informatieplicht wordt in 2026 ingericht.

3.4 Aantasting cultuurhistorische waarden

Behoud van cultureel erfgoed		
Indicator	*Inzet in 2025*	*Resultaat*
Aantal constateringen van illegale werkzaamheden aan cultureel erfgoed	We zetten in op behoud van cultureel erfgoed door communicatie met eigenaren en gebruikers en door zorgvuldige beoordeling van initiatieven voor aanpassing aan cultureel erfgoed. Bij reguliere controles in de	Er zijn geen illegale werkzaamheden aan cultureel erfgoed geconstateerd. Handhavend opgetreden is daardoor niet nodig geweest. De lopende zaken, die voortkwamen uit het inventarisatieproject dat in 2024 heeft plaatsgevonden, zijn voortgezet. Dit zijn over het algemeen complexe zaken die veel tijd vergen. Qua kennisverbreding zijn er nog geen concrete

	wijk houden we onze ogen en oren open om illegale werkzaamheden op te sporen. Wij zetten het inventarisatieproject met betrekking tot monumenten voort. Dit houdt in dat bureauonderzoek in een aantal gevallen zal worden opgevolgd door onderzoek ter plaatse. Bij monumenten met een slechte staat van onderhoud kan een handhavingstraject worden gestart. Waar nodig zal de uitvoering van noodzakelijk onderhoud door middel van een last onder dwangsom worden afgedwongen. We zetten in op kennisverbreding van dit onderwerp bij onze vergunningverleners en toezichthouders.	stappen gezet. Dit zal worden meegenomen in het opleidingsprogramma dat in 2026 zal worden opgesteld voor de VTH-ers.

3.5 Grootschalige evenementen

Plaats laten vinden van evenementen die voldoen aan de regels, om de veiligheid te waarborgen		
Indicator Aantal controles bij evenementenvergunningen Aantal geconstateerde overtredingen Aard en omvang van de geconstateerde overtredingen Aantal illegale evenementen (zonder vergunning of melding)	*Inzet in 2025* We beperken onze inzet voor 2025 tot de gedegen behandeling van aanvragen en het toezicht op de evenementen waarbij er sprake is bouwkundige constructies of grootschalige inzet. Team Toezicht en handhaving en de Veiligheidsregio Hollands Midden voeren eveneens controles uit. Waar nodig doen we dat gezamenlijk. We gaan verder met het opstellen van de locatieprofielen voor evenementen. Deze zullen in 2025 ter vaststelling	*Resultaat* Aantal controles bij evenementenvergunningen: 11 Aantal geconstateerde overtredingen: 3. Deze zijn voor de start van de evenementen verholpen. Aantal illegale evenementen (zonder vergunning of melding): geen

	worden voorgelegd aan de gemeenteraad.	

3.6 Bouwen of gebruiken zonder vergunning

Realisatie en gebruik van bouwwerken die voldoen aan de ruimtelijke en technische eisen		
Indicator	*Inzet in 2025*	*Resultaat*
Aantal keren dat een bouw stilgelegd is vanwege het niet hebben van een vergunning Aantal keren dat een gewijzigde vergunning is aangevraagd voor zaken die niet vergund waren Aantal keren dat gehandhaafd is op het ontbreken van een vergunning Aantal uitgevoerde gebiedscontroles om illegaal bouwen of gebruik te constateren	We zorgen voor een goede voorlichting over regels en vergunningplichten op onze website en waar mogelijk in het Omgevingsloket (vergunningcheck). In 2024 zijn de meeste teksten op de website geactualiseerd. In 2025 houden we de website actueel en vullen die waar nodig aan. We houden daarnaast actief toezicht op de realisatie van verleende vergunningen (zie paragraaf 3.4) In 2025 houden we nog geen gebiedsgerichte controles die specifiek gericht zijn op de opsporing van illegale bebouwing en illegaal gebruik. We gebruiken ons reguliere toezicht om activiteiten op te sporen.	Aantal keren dat een bouw stilgelegd is vanwege het niet hebben van een vergunning: 2 Aantal keren dat een gewijzigde vergunning is aangevraagd voor zaken die niet vergund waren: dit wordt nog niet gemonitord. Aantal keren dat gehandhaafd is op het ontbreken van een vergunning: 2 Aantal uitgevoerde gebiedscontroles om illegaal bouwen of gebruik te constateren: Er zijn geen specifieke, gebiedsgerichte controles uitgevoerd. Er zijn wel veel handhavingsverzoeken en meldingen afgehandeld.

4. Beleid gestuurde werkzaamheden

Onder de beleid gestuurde werkzaamheden verstaan we de werkzaamheden op basis van landelijke prioriteiten of landelijke acties waarvoor gemeentelijke inzet vanuit VTH wordt verwacht. Ook de VTH-bijdrage aan de uitvoering van gemeentelijk beleid of onze omgevingsvisie en het omgevingsplan worden hieronder benoemd. Tot slot rekenen we beleids- en procesmatige taken in het kader van de VTH-beleidscyclus ook tot de beleid gestuurde werkzaamheden. In de overzichten hieronder is een update opgenomen van de uitgevoerde acties.

Prioriteiten uit beleid		
Woningbouwversnelling		
Toelichting Onze omgevingsvisie en het regionaal woningbouwprogramma bevatten onze ambities onder andere met betrekking tot het aantal te realiseren woningen. Het is onze ambitie om de vergunningprocedures voor woningbouw te versnellen	*Actie* Capaciteit voor het doorlopen en versnellen van vergunningprocedures voor woningbouw	*Resultaat* Er zijn in 2025 8 vergunningen verleend voor woningbouwprojecten van meer dan 10 woningen. Deze vergunningen zijn over het algemeen binnen de termijn verleend. Opgemerkt wordt dat voor versnellen twee partijen nodig zijn. Vaak blijken aanvragen nog niet helemaal compleet op het moment dat ze aangevraagd worden waardoor versnelling uitblijft. Echte versnelling kan worden gerealiseerd door keuzes te maken in het omgevingsplan, voor wat betreft de vergunningplichten. Er kan bijvoorbeeld voor worden gekozen om het bouwen van woningen meldingsplichtig of zelfs helemaal vergunningsvrij te maken, wanneer de woningbouwplannen passen binnen de kaders gesteld in het omgevingsplan. Omdat er dan ook geen bezwaarmogelijkheden zijn verkort dit de proceduretijd aanzienlijk. Rechtsbescherming wordt dan volledig via het omgevingsplan geborgd.
Tijdelijke huisvesting		
Toelichting Onze omgevingsvisie en het gemeentelijke beleid bevatten de mogelijkheid om tijdelijke huisvesting toe te staan boven winkels en bedrijven, leegstaande panden of op braakliggende percelen	*Actie* Capaciteit voor het doorlopen en versnellen van vergunningprocedures voor tijdelijke huisvesting	*Resultaat* Er zijn 20 vergunningen voor een omgevingsplanactiviteit verleend voor tijdelijke huisvesting. Dit betrof ander andere huisvesting in de vorm van kamerverhuur, vluchtelingenopvang en huisvesting voor arbeidsmigranten. Het merendeel van deze vergunningen is ruim binnen de reguliere termijn verleend. Er zijn geen tijdelijke vergunningen verleend voor huisvesting boven winkels of bedrijven.

Verduurzaming gebouwde omgeving		
Toelichting Onze omgevingsvisie en het gemeentelijk beleid bevat de ambitie om de gebouwde omgeving te verduurzamen door onder andere de verduurzaming van de warmtevoorziening van gebouwen en het stimuleren van energiebesparing bij gebouwen	*Actie* Capaciteit voor het doorlopen en versnellen van vergunningprocedures voor verduurzaming en het voortzetten van de handhaving op Label C bij kantoorgebouwen.	*Resultaat* Deze werkzaamheden vallen binnen het reguliere werk benoemd in Hoofdstuk 2
Vrijkomende agrarische bebouwing		
Toelichting Onze omgevingsvisie bevat de ambitie om de bouw van woningen mogelijk te maken in combinatie met de sloop van agrarische gebouwen waar geen activiteiten meer plaatsvinden	*Actie* Capaciteit voor het doorlopen en versnellen van vergunningprocedures voor vrijkomende agrarische gebouwen	*Resultaat* Er zijn 2 vergunningen verleend voor het afwijken van de regels van het omgevingsplan voor een ander gebruik dan agrarisch. Ook zijn er 6 vergunningen verleend voor het veranderen van een agrarische bedrijfswoning in een plattelandswoning.
Gebiedsinitiatieven		
Toelichting Gebiedsgericht werken wordt steeds verder uitgerold in onze organisatie. Vanuit VTH kunnen we een wezenlijke bijdrage leveren hieraan door onze kennis van de gebieden.	*Actie* Leveren van kennisinbreng en capaciteit waar mogelijk (dit heeft in 2025 geen hoge prioriteit)	*Resultaat* Vanwege capaciteitsgebrek is hier geen extra aandacht aan besteed.
Bodemdaling		
Toelichting De bodemdaling als gevolg van het inklinken van de veenlaag kan risico's met zich meebrengen voor de constructie van gebouwen	*Actie* Leveren van kennisinbreng over constructieve gevolgen door bodemdaling (dit heeft in 2025 geen hoge prioriteit)	*Resultaat* Vanwege capaciteitsgebrek is hier geen extra aandacht aan besteed.
Landelijke prioriteiten		
Toelichting	*Actie* Wanneer in 2025 landelijke prioriteiten worden gesteld zullen deze met voorrang worden opgepakt.	*Resultaat* Er zijn geen landelijke prioriteiten/inspectieverzoeken geweest in 2025
Toelichting Er komen meerdere nieuw te implementeren wetten en regelingen op ons af die te maken hebben met de regulering van de woningmarkt: de Wet Goed Verhuurderschap, de zelfbewoningsplicht, de Wet Betaalbare Huur, het verstrekken van huisvestingsvergunningen en de opkoopbescherming. Handhaving is een onderdeel van implementatie en uitvoering van de wetten en regelingen.	*Actie* Betrokkenheid bij het invoeringsproces (binnen onze gemeente) om de rol en inzet vanuit handhaving te bepalen.	*Resultaat* Er is vanuit het VTH-domein betrokkenheid geweest bij de vaststelling van de huisvestingsverordening (aanvaarden van mandaten). Inzet op de handhaving van nieuwe regelgeving, in dit geval op het gebied van wonen, kan alleen als er extra capaciteit beschikbaar wordt gesteld of prioriteiten worden verlegd. Hiervan is geen sprake geweest.

Opstellen van een nieuw omgevingsplan voor de gemeente Alphen aan den Rijn		
Toelichting	*Actie*	*Resultaat*
De Omgevingswet schrijft voor dat alle gemeenten per 1 januari 2032 moeten beschikken over een nieuw omgevingsplan voor de hele gemeente. Alphen aan den Rijn is in 2023 gestart met het opstellen van een eerste fase van dat omgevingsplan. Vanwege het belang van bruikbare en handhaafbare regels nemen we vanuit het VTH-domein deel in de projectgroep omgevingsplan.	In de projectgroep omgevingsplan wordt door een vergunningverlener, handhaver en beleidsadviseur geparticipeerd. Hiervoor is capaciteit beschikbaar gesteld. We leveren capaciteit om de feitelijke situatie in gebieden te inventariseren wanneer dit nodig is voor het omgevingsplan.	Zie hiervoor de toelichting die in al in Hoofdstuk 1 is gegeven op dit onderwerp. Er is in 2025 heel veel werk verzet voor het 'grote' nieuwe omgevingsplan. De senior-adviseur VVI neemt voor 16 uur per week deel in het project omgevingsplan. Vanwege een te hoge werkdruk neemt er geen vergunningverlener of handhaver meer deel aan het project. Er zijn geen gebiedsgerichte controles ten behoeve van het omgevingsplan uitgevoerd in 2025.
VTH-beleidscyclus		
Toelichting	*Actie*	*Resultaat*
Zoals in ons beleidsplan is verwoord zijn we wettelijk verplicht een aantal taken uit te voeren en documenten vast te stellen in het kader van de kwaliteit en uitvoering van onze werkzaamheden. Daarmee geven we invulling aan de VTH-beleidscyclus, plan-do-check-act. We hebben ons door middel van de 'Verordening uitvoering en handhaving omgevingsrecht 2023' ook gecommitteerd aan landelijke kwaliteitscriteria. Borging van de kwaliteit heeft dan ook een hoge prioriteit. Door de provincie Zuid-Holland wordt toezicht gehouden op de uitvoering van onze taken. Wij volgen de indicatoren die de Provincie in dat kader heeft vastgelegd in het 'Uitvoeringsprogramma generiek interbestuurlijk toezicht provincie Zuid-Holland'.	We stellen een jaarverslag op over 2024. Dat wordt voor 1 juli 2025 vastgesteld en voor 1 oktober 2025 aan de gemeenteraad bekendgemaakt. We stellen een uitvoeringsprogramma op voor 2026. Dat wordt voor 1 januari 2026 vastgesteld en voor 1 april 2026 aan de gemeenteraad bekend gemaakt. We evalueren voortdurend onze werkprocessen en werkafspraken. Beiden leggen we vast in onze systemen en waar nodig wordt de Uitvoeringsstrategie bijgewerkt. We de processen beheren en alleen waar nodig nog bijstellen. In 2025 leggen we de focus op het maken van duidelijke werkinstructies en de kwaliteit van uitvoering van de processen. In verband met de inwerkingtreden van een nieuwe set kwaliteitscriteria 3.0 doen we een nieuwe nulmeting van organisatie en medewerkers.	Het Jaarverslag 2024 is op 15 juli 2025 vastgesteld door het college en op 25 september 2025 aan de raad bekendgemaakt. Het Uitvoeringsprogramma 2026 is op 20 januari 2026 door het college vastgesteld en op 29 januari 2026 bekend gemaakt aan de gemeenteraad. Voor beide documenten geldt dat het net niet gelukt is om deze voor de geplande datum vast te stellen. Dit komt door personele omstandigheden. Zoals in Hoofdstuk 1 al is aangegeven is er in 2025 hard gewerkt aan het optimaliseren van werkprocessen in CLO. Dat project loopt nog steeds. Aanpassen dan wel opstellen van werkinstructies zal na afloop daarvan plaatsvinden. De nulmeting en het opleidingsplan zijn niet gemaakt. Bij het opstellen van het Uitvoeringsprogramma VTH 2026 is dat al gesignaleerd. Daarom zijn deze twee acties opnieuw in dat uitvoeringsprogramma opgenomen. Het Kwaliteitshandboek is niet herijkt. Besloten is dat ook niet meer te doen. We zullen met gebruik van de tools van de VNG (waaronder het VTH-Kompas) onze uitvoering monitoren.

	Op het gebied van opleiding wordt gewerkt aan een opleidingsplan voor het VTH-cluster, gebaseerd op de kwaliteitscriteria 3.0. We herijken ons Kwaliteitshandboek VTH.	

5. Organisatie, capaciteit en financiën

Organisatie

De uitvoering van de VTH-taken is grotendeels belegd bij het Team Vergunningen, Veiligheid en Inspectie. Dit team is in 2023 samengesteld. De VTH-taken worden uitgevoerd binnen het cluster VTH, dat bestaat uit vergunningverleners, toezichthouders, handhavers en een constructeur.

De (plan)juridische ondersteuning op het gebied van vergunningverlening is belegd bij Team Leefomgeving, de juridische ondersteuning van het handhavingsproces ligt bij Team Juridische Zaken en Inkoop. Binnen het Omgevingsloket Alphen worden de informatievragen en conceptverzoeken in behandeling genomen. Dit Omgevingsloket maakt sinds 1 januari 2026 structureel deel uit van het cluster VTH van team VVI.

Capaciteit

De formatie van het cluster VTH is in het Uitvoeringsprogramma VTH 2026 vastgesteld op 22 fte. Deze formatie is vastgelegd in de begroting. Een groot deel van de formatiebehoefte wordt jaarlijks opnieuw berekend en vastgelegd, binnen de kostendekkende exploitatie van de leges. De beschikbare formatie was in 2025 niet allemaal structureel ingevuld. Deels is dat een bewuste keuze geweest en deels een gevolg van de arbeidsmarkt. Omdat er in het kader van de Omgevingswettransitie nog wijzigingen worden verwacht in de omvang van het takenpakket van VTH is er bewust voor gekozen om te werken met een flexibele schil. Daarnaast blijkt het vast invullen van vacatures op het gebied van VTH al jaren een uitdaging. In de afgelopen jaren is er daarom veel extra capaciteit ingehuurd. Zelfs met de extra inhuur is de werkdruk nog steeds hoog. In 2025 is in het totaal een bedrag van
€ 425.000 uitgegeven aan inhuur voor VTH-taken. Dit is bedrag was opgenomen in de begroting. Het totaal van vaste en ingehuurde mensen lag in 2025 op 19,7 fte. Daarmee was er sprake van enige onderbezetting.

Administratieve ondersteuning, beleidsadviseurs en een kwaliteitsmedewerker VTH maken deel uit van het cluster Bedrijfsvoering van team VVI. Zij ondersteunen het VTH-proces en zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de VTH-beleidscyclus. Vanuit het cluster Bedrijfsvoering wordt ook nadrukkelijk de verbinding en samenwerking gezocht met interne en externe partners zoals de Coördinator Omgevingswet & kerninstrumenten van team Leefomgeving, de interne accounthouder van de Omgevingsdienst en met de Omgevingsdienst zelf. Dit laatste met name in het kader van overgedragen werkzaamheden, financiën en afstemmen van onze beleidscycli.
Voor deze werkzaamheden is 5 fte beschikbaar. Ook hier was door personele wisselingen en uitval niet alle formatie beschikbaar in 2025.

Kwaliteitscriteria

Binnen het VTH-domein gelden landelijke kwaliteitseisen waar onze processen en medewerkers aan moeten voldoen, de zgn. kwaliteitscriteria. Procescriteria liggen vast in de wet. De eisen op het gebied van kennis, kunde en capaciteit zijn vastgelegd in onze "Verordening uitvoering en handhaving omgevingsrecht Alphen aan den Rijn", vastgesteld door de gemeenteraad in december 2022. In deze verordening conformeren wij ons aan de landelijke kwaliteitscriteria voor VTH-taken, waarmee de basis wordt gelegd voor een kwalitatief goede uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Sinds 1 januari 2025 geldt een nieuwe versie van de landelijke kwaliteitscriteria, bekend als Kwaliteitscriteria 3.0. Deze vernieuwde set criteria sluit aan bij het stelsel van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). Een nieuw onderdeel van de Kwaliteitscriteria 3.0 is een format voor het maken van een beoordeling van de eigen organisatie, op basis van de vernieuwde eisen. Zoals in dit verslag al eerder is gesignaleerd zijn we in 2025 niet toegekomen aan deze beoordeling. Deze zal in 2026 plaatsvinden. Overigens is er in maart 2026 wederom een nieuwe set criteria vastgesteld, de Kwaliteitscriteria 3.1. De beoordeling zal plaatsvinden aan de hand van deze nieuwste set.

Ook zonder een systematische evaluatie is duidelijk dat we voor onze 'thuistaken' grotendeels voldoen aan de Kwaliteitscriteria 3.0. We hebben voldoende formatie voor de uitvoering van taken. We investeren veel in training en opleiding van onze medewerkers zodat ze hun kennis up-to-date kunnen houden. Bij een aantal specialistische taken voldoen we niet aan de criteria. Wij hebben bijvoorbeeld maar één constructeur in dienst. Met deze ene medewerker voldoen we niet aan de eis met betrekking tot kritieke massa. Gelet op toekomstige ontwikkelingen (verdere invoering van de Wkb) is creëren van extra formatie wat ons betreft niet opportuun. Binnen de begroting is budget beschikbaar voor eventuele ondersteuning op inhoud of werkhoeveelheid. Daarmee nemen we een stukje kwetsbaarheid weg en is achtervang geborgd. Ook voor andere taken waar we niet volledig voldoen aan de eisen voor kritieke massa is inhuurbudget beschikbaar. We kiezen er in die gevallen bewust voor om de criteria niet te volgen.

Onze beleidscyclus (beleid, strategieën, rapportage) voldoet aan de procescriteria zoals deze zijn vastgelegd in Hoofdstuk 13 van het Omgevingsbesluit. Voor de taken die worden uitgevoerd door de Omgevingsdienst Midden Holland rapporteert deze dienst zelfstandig over het al dan niet voldoen aan de eisen.

Financiën

De structurele middelen voor de uitvoering van VTH-taken zijn vastgelegd in de begroting. Er is budget beschikbaar voor salarislasten, inhuur van medewerkers, vorming en opleiding en ondersteunende middelen.

Alle kosten die worden gemaakt in verband met ingediende aanvragen voor omgevingsvergunningen (Hoofdstuk 2 van de Legesverordening) zijn beklemd binnen de Kostendekkende Exploitatie Leges. Dat betekent dat deze middelen niet voor andere doeleinden mogen worden ingezet. De raming voor de KDE wordt jaarlijks gemaakt. Verantwoording over deze budgetten vindt plaats binnen de reguliere Planning & Control cyclus. In de Jaarrekening 2025 is hierover gerapporteerd bij het onderdeel ‘Lokale heffingen’.

In de Reserve Veiligheid is aanvullend budget beschikbaar voor de Omgevingswettransitie vinnen het VTH-domein. Er is in 2025 geen budget onttrokken aan de Reserve waardoor er nog een bedrag van ca € 1.480.000 resteert.

6. Resultaten Uitvoeringsplan Team Toezicht 2025 van de VRHM

Op 18 maart 2025 hebben wij het Uitvoeringsplan Toezicht 2025 van de Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM) vastgesteld, als aanvulling op ons eigen Uitvoeringsprogramma VTH 2025. In dit uitvoeringsplan zijn de brandveiligheidstaken opgenomen die door de VRHM, namens de gemeente worden uitgevoerd. De VRHM heeft een terugkoppeling gegeven over de behaalde resultaten in het kader van dit uitvoeringsplan. Deze terugkoppeling geeft inzicht in de wijze waarop invulling is gegeven aan de advisering, de toezichtstaken en eventuele knelpunten of aandachtspunten die zijn gesignaleerd.
De terugkoppeling van de VRHM is hieronder integraal opgenomen.

Ruimtelijke veiligheid heeft in het ontwerpproces nog niet structureel een vaste plek en wordt vaak pas in een laat stadium als afzonderlijk thema betrokken. Dit speelt zowel bij de ontwikkeling van omgevingsplannen als bij de uitwerking van specifieke ruimtelijke initiatieven. Hierdoor ontstaat regelmatig de noodzaak tot reparatiewerk achteraf. Dit vraagt extra tijd en capaciteit, terwijl deze inzet niet altijd zichtbaar is in kwantitatieve cijfers en daarmee onvoldoende recht doet aan de complexiteit en praktijk waarin onze adviseurs opereren. De belangrijkste knelpunten zitten daarbij vooral in de positionering, het verwachtingsmanagement en het moment van advisering en (bestuurlijke) besluitvorming rondom fysieke veiligheid.

Het aantal adviesaanvragen op het gebied van omgevingsveiligheid (bouwplannen) laat een lichte afname zien. Tegelijkertijd neemt de complexiteit van deze aanvragen toe, waardoor per dossier meer tijd en inhoudelijke afstemming nodig is. Door vroegtijdig overleg met initiatiefnemers en bevoegd gezag worden vraagstukken eerder verkend en scherper geadresseerd. In het afgelopen jaar is geïnvesteerd in de kennisontwikkeling van adviseurs Bebouwde Omgeving, wat bijdraagt aan kwalitatief goede advisering bij steeds complexere bouwkundige vraagstukken.

Naast de adviserende rol wordt structureel ingezet op brandveiligheidsgesprekken met onder andere zorginstellingen, woningcorporaties en het primair, voortgezet en hoger onderwijs. Ook zien we een toename van toezicht- en adviesverzoeken bij opvanglocaties voor Oekraïense ontheemden en bij COA-locaties. Deze locaties vragen, mede door hun dynamiek en tijdelijke aard, extra aandacht voor brand- en gebruiksveiligheid. Het aantal uitgevoerde controles neemt weer toe door efficiëntere planning en doordat nieuwe collega's verder zijn ingewerkt.

Binnen het domein evenementenveiligheid is een duidelijke verschuiving zichtbaar naar de voorkant van het proces. Aanvragen worden tijdiger en completer ingediend en er is een beter onderscheid tussen risicovolle en niet-risicovolle evenementen. In het afgelopen jaar is

bovendien geïnvesteerd in kennisontwikkeling van evenementenadviseurs bij bevoegd gezag en hulpdiensten, wat bijdraagt aan een efficiënter en eenduidiger adviesproces.

Tot slot blijft sprake van een constante stroom aan brandveiligheidsvragen. Door het beschikbaar stellen van reguliere brandveiligheidsinformatie via een platform wordt een groot deel hiervan afgevangen; de resterende vragen zijn vaker complex en vragen specialistische inzet en samenwerking met bevoegd gezag.

VRHM-Risicobeheersing, geleverd aan gemeente Alphen aan den Rijn			
	2025	*2024*	*2023*
Adviezen omgevingsveiligheid	175	208	311
Adviezen controles brandveiligheid	164	183	201
Adviezen evenementveiligheid	51	75	96
Adviezen overig	138	131	149